

Ulkoministeriön lausuntopyyntö
VN/26656/2022

LAUSUNTO

Luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta ja laiksi rikoslain 46 luvun muuttamisesta

Huomio: Lausunto on annettu lausuntopalvelussa. Tämä versio lausunnosta on Helsingin yliopiston sisäiseen käyttöön ja arkistointiin.

Johdanto

Helsingin yliopisto kiittää tilaisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi Kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta ja laiksi rikoslain 46 luvun muuttamisesta (jäljempänä vientivalvontalaki).

Helsingin yliopiston näkemyksen mukaan uusi vientivalvontalaki on erittäin tarpeellinen ja sen tavoitteet ovat kannatettavat.

Alla on lausuttu luonnoksesta kohdittain siltä osin, kun Helsingin yliopistolla on ollut lausuttavaa.

11 § Kaksikäyttötuotteita koskeva ennakkotieto

11 §:n mukainen kaksikäyttötuotteita koskeva ennakkotiedon hakemisen sääntely on kannatettavaa ottaa vientivalvontalakiin. Yliopistomaailmassa potentiaalinen vientivalvontatapaus ja vientivalvontaluvan hakeminen voi tulla kyseeseen niin monella eri tieteenalalla, että on erinomainen mahdollisuus kysyä tästä suoraan viranomaiselta. Tämän mahdollisuuden ottaminen itse lakiin on hyvä asia.

12 § Valvonnanalaisuustiedustelu

12 §:n mukainen kaksikäyttötuotteita koskeva valvonnanalaisuustiedustelun ottaminen vientivalvontalakiin on kannatettavaa. Yliopistomaailmassa potentiaalinen vientivalvonnan alaisuus ja tuotteen luvanvaraisuus voi tulla kyseeseen niin monella eri tieteenalalla, että on erinomainen mahdollisuus kysyä tästä suoraan viranomaiselta. Tämän mahdollisuuden ottaminen itse lakiin on hyvä asia.

22 § Vientivalvontaneuvottelukunta

Ulkomministeriön yhteydessä toimivan vientivalvontaneuvottelukunnan kokoonpanossa olisi hyvä huomioida myös tutkimusorganisaatioiden edustus, koska vientivalvonta ja kaksoiskäyttö koskee myös akateemista tutkimusmaailmaa yhä enenevässä määrin.

Velvoitetta ilmoittaa kaupallisissa asiakirjoissa tuotteen viennin luvanvaraisuudesta, kuten on määritelty Kaksikäyttötuotteiden vientiä, välitystä, teknistä apua, kauttakulkua ja siirtoa koskevan unionin valvontajärjestelmän perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/821, *vientivalvonta-asetus*) 11 artiklan 9 kohdassa, tai asetuksen 27 artiklassa säädettyjä velvoitteita rekistereiden ja luetteloiden ylläpitämisestä ei pitäisi sisällyttää säännöstelyrikoksen soveltamisalaan. Nykyinen säätely on riittävä. Erityisen ongelmallinen on ehdotettu muutos kaupallisiin asiakirjoihin. Näihin asiakirjoihin kuuluvat myös sopimukset. Olisi hyvin poikkeuksellista suomalaisessa oikeusjärjestyksessä, jos sopimusehdon puutteellisuus olisi kriminalisoitu. Kriminalisointi ei myöskään olisi täsmällinen, sillä pieni ilmoitus- tai tiedonantovelvollisuuden laiminlyönti tai muu vähäinen menettelytapamääräyksen rikkominen ei täyttäisi säännöstelyrikoksen kriteereitä. Toimijoiden ja viranomaisten olisi arvioitava, missä vähäisyyden raja kulkee. Erityisesti kaupallisten asiakirjojen puutteellisuus on niin vähäistä, että sen ei tulisi olla rangaistavaa. Kriminalisoinnin säilyttäminen nykyisessä muodossaan edistäisi oikeusvarmuutta.

Helsingissä, XX.12.2023

Anne Portaankorva
Vararehtori

Perttu Pohjola
Esittelijä